

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนใน
ศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรใน
ประเทศไทย

Guidelines for Teaching Christian Education to
Learners in The 21st Century: Case Study of
Local Churches in The 7th Ministerial Unit
Under The 1st District of
The Church of Christ in Thailand.

อนุศาสนาจารย์ ดร.ชนันภรณ์ ใจเสาะดี

* วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ

Dr.Chananporn Jaisaodeet

* McGilvary College of Divinity, Payap University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 พฤศจิกายน 2564

* แก้ไข 6 ธันวาคม 2564

* ตอบรับบทความ 13 ธันวาคม 2564

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสำรวจปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาของคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย และเพื่อนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นผู้เรียนที่อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบด้านคริสเตียนศึกษา และ 2) กลุ่มผู้เรียนคริสเตียนศึกษาช่วงอายุระหว่าง 6-12 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ในลักษณะการสนทนากลุ่ม ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามหัวข้อที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาหลักด้านการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาที่คริสตจักรท้องถิ่นกำลังประสบ ได้แก่ ความจำกัดและการขาดแคลนครูคริสเตียนศึกษา การขาดคณะทำงานหรือคณะกรรมการคริสเตียนศึกษา และผู้สอนคริสเตียนศึกษาไม่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ส่วนความท้าทายสำหรับคริสตจักรต่อการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา มีสองประเด็นหลัก ประเด็นแรกคือ ลักษณะของผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้เรียนในยุคก่อนค่อนข้างมาก ส่งผลให้ผู้สอนต้องค้นหาแนวทางการสอนที่เหมาะสมสำหรับบริบทและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนประเด็นที่สอง คือ การสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษา

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่นำเสนอในรายงานการวิจัยนี้เกิดจากการอภิปรายผลการวิจัยและการสะท้อนคิดของผู้วิจัยที่นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และแปลความหมายภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ

คริสเตียนศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการทางความเชื่อ และทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานความเข้าใจที่ว่า คริสเตียนศึกษาเป็นกระบวนการเรียนการสอนและการบ่มเพาะความเชื่อศรัทธาคริสเตียนบนรากฐานของพระคริสตธรรมคัมภีร์ อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตคริสเตียนแก่ผู้เรียนผ่านคำสอนและแบบอย่างชีวิตของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นในความเชื่อและสะท้อนคุณลักษณะชีวิตที่พึงประสงค์ของคริสเตียน ด้วยเหตุนี้ แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยนำเสนอในรายงานการวิจัยนี้ จึงมีส่วนประกอบ 5 ข้อดังต่อไปนี้ คือ 1) สอนด้วยความรัก 2) ตระหนักเรื่องความพร้อม 3) ร่ายล้อมด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย 4) กระจายการมีส่วนร่วม และ 5) สวมบทบาทโค้ช

คำสำคัญ: คริสเตียนศึกษา
คริสตจักรท้องถิ่น
สภาคริสตจักรในประเทศไทย
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

This study aims to survey problems and challenges that the local churches in the 7th ministerial unit under the 1st district of the Church of Christ in Thailand face in regards of Christian Education. It also aims to present guidelines for teaching Christian Education to learners in the 21st century, with an emphasis on learners between 6-12 years old. The data was collected from two sample groups; 1) a group of teachers and people responsible for Christian education ministry and 2) a group of learners between 6-12 years old. The tools used to collect data were observation forms and focus group interview forms, which had already passed the examination from the experts for content validity, reliability, and index of the item objective congruence. The methods used to analyze the data received in this study are content analysis, which classifies the data into the themes addressed in the aims of the study.

From this research, it was found that the key problems the local churches face are the limitation of Christian education teachers, the absence of a Christian education team or committee, and the discontinuity of trainings for Christian education teachers. The main challenges for the local churches in doing Christian education ministry have to do with the characteristics of the 21st century learners as well as the training and recruitment of teachers.

The guidelines for teaching Christian Education to learners in the 21st century presented in this research are constructed from the discussion of the research findings and the researcher's interpretation of the findings through the lenses of selected learning theories, faith development theory, and learning skills needed for the 21st century. With the understanding that Christian education is the process of teaching and learning, as well as the nurturing of Christian faith in the lives of learners, the researcher presents guidelines for teaching Christian education to learners in the 21st century. The guidelines contain 5 integrated components: 1) teach with love, 2) be aware of readiness, 3) use various teaching methods, 4) stimulate the learners' participation, 5) take on the role of the coach.

Keywords: Christian Education
Local Church
the Church of Christ in Thailand
Learners in the 21st Century

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

บทนำ

พันธกิจการสอนในคริสตจักรเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า พันธกิจคริสเตียนศึกษา คือ การที่คริสตจักรจัดการให้การศึกษาแก่สมาชิกทุกวัยเกี่ยวกับหลักความเชื่อศรัทธาคริสเตียน ประเด็นทางคริสต์ศาสนา และวิถีการดำเนินชีวิตแบบคริสเตียนบนพื้นฐานของพระคริสตธรรมคัมภีร์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรม สั่งสอน บ่มเพาะความเชื่อศรัทธา และเสริมสร้างให้คริสเตียนแต่ละคนเติบโตขึ้นในความเชื่อ และดำเนินชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับคำสอนและแบบอย่างของพระเยซูคริสต์ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า พันธกิจคริสเตียนศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อคริสตจักรซึ่งเป็นชุมชนของผู้ที่ความเชื่อศรัทธาในพระเยซูคริสต์และต่อคริสเตียนแต่ละคน

ทั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาและการจัดอบรมสำหรับผู้สอนคริสเตียนศึกษาทั้งในระดับคริสตจักรท้องถิ่น เขตอภิบาล ภาค และสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่าคริสตจักรหลายแห่งประสบปัญหาและความท้าทายด้านการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา โดยเฉพาะสำหรับเด็ก เนื่องจากขาดแคลนผู้ที่จะมาทำหน้าที่สอน อีกทั้งผู้รับผิดชอบในการสอนคริสเตียนศึกษาขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการผู้เรียน จิตวิทยาการสอน และทักษะการเรียนรู้ของเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 ครูคริสเตียนศึกษาในหลายคริสตจักรไม่ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาด้านจิตวิญญาณ ด้านความรู้ในพระคัมภีร์ การเชื่อมโยงคำสอนในพระคัมภีร์กับชีวิตประจำวัน ด้านทักษะการสอน ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะและศักยภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ทำให้พันธกิจคริสเตียนศึกษาในคริสตจักรไม่เกิดผลเท่าที่ควร ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการเรียนคริสเตียนศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาเติบโตขึ้นในความเชื่อศรัทธาของเด็ก ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็ง การเจริญเติบโต และการคงอยู่ของคริสตจักร

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและสำรวจว่าคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสตจักรในเขตอภิบาลที่ 7 ซึ่งผู้วิจัยเป็นหนึ่งในทีมผู้อภิบาล ว่ากำลังประสบปัญหาและความท้าทายใดบ้างในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา และทางคริสตจักรมีวิธีการและกระบวนการอย่างไรในการตอบสนองต่อปัญหาและความท้าทายนั้น เพื่อนำไปสู่การคิด วิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในวัย 6-12 ปีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาของคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะ ในบริบทของคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

นิยามศัพท์

1. คริสเตียนศึกษา (Christian Education) คือ กระบวนการการเรียนรู้การสอนและการบ่มเพาะพระวจนะของพระเจ้าให้กับคริสเตียนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักพระเจ้าตลอดจนน้ำพระทัยของพระองค์มากยิ่งขึ้น จำเริญเติบโตในความเชื่อและเป็นสาวกที่ดีของพระเยซูคริสต์” คริสเตียนศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการสร้างชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ (Spiritual Formation) หรือ การสร้างสาวก (Discipleship) เพราะเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างความเชื่อศรัทธา ความรักและยำเกรงพระเจ้า อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตที่สอดคล้องกับน้ำพระทัยพระเจ้าและสะท้อนคุณลักษณะของพระเยซูคริสต์มากยิ่งขึ้น

2. คริสตจักรท้องถิ่น (Local Church) คือ องค์กรพื้นฐานของคริสต์ศาสนา เป็นชุมชนชนหรือกลุ่มของผู้เชื่อศรัทธาในพระเยซูคริสต์ที่รวมตัวกันเพื่อนมัสการพระเจ้า ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็นประจำอีกทั้งตั้งใจและอุทิศตนที่จะดำเนินชีวิตตามแบบอย่างและคำสอนของพระเยซูคริสต์ คริสตจักรท้องถิ่นในงานวิจัยนี้หมายถึงคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 คริสตจักรภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งเป็นคริสตจักรที่ตั้งอยู่ในชุมชนชานเมือง ในอำเภอสันป่าตองและอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยคริสตจักรท้องถิ่นจำนวน 5 คริสตจักร ซึ่งมีทั้งคริสตจักรขนาดกลางและขนาดเล็กที่สมาชิกส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น

3. สภาคริสตจักรในประเทศไทย (The Church of Christ in Thailand) เป็นองค์กรศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ที่รวมตัวกัน เพื่อทำพันธกิจของพระเจ้าในประเทศไทยร่วมกัน โดยมีหลักข้อเชื่อ ข้อปฏิบัติ และธรรมนูญเดียวกัน แบ่งการปกครองออกเป็นคริสตจักรภาค คริสตจักรท้องถิ่น หมวดคริสเตียนและศาสนาธรรม จุดประกาศ ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ในปัจจุบันสภาคริสตจักรในประเทศไทยประกอบด้วยคริสตจักรภาค 22 ภาค ซึ่งเป็นองค์กรพื้นฐานและเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนพันธกิจของสภาคริสตจักรในประเทศไทย

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

4. ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Learners in the 21st Century) หมายถึง ผู้ที่เกิดและเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีโดยสมบูรณ์แบบ คือ มีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน ชอบการสื่อสารที่กระชับรวดเร็ว คำนึงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นปัจเจกบุคคลค่อนข้างสูง สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากโลกออนไลน์ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตามความสนใจของตน การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่ว่าการถ่ายทอดความรู้และไม่จำกัดเพียงในห้องเรียนเท่านั้น แต่คือการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้เรียน ซึ่งทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะพื้นฐานในการรู้หนังสือ การคิด การทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะในการใช้ชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และโลก เป็นผู้มีจิตสำนึกอันดี มีคุณธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา เพื่อศึกษากระบวนการคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร รวมทั้งสำรวจปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอนคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร นำไปสู่การเสนอแนวทางในการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนที่อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกของคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ทั้ง 5 คริสตจักร ประกอบด้วย 1) ตัวแทนครูหรือผู้รับผิดชอบด้านคริสเตียนศึกษา จำนวนคริสตจักรละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน และ 2) ตัวแทนผู้เรียนคริสเตียนศึกษาอายุระหว่าง 6-12 ปี ของแต่ละคริสตจักร จำนวนคริสตจักรละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

อนึ่ง การได้มาซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น มาจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการศึกษาเอกสารการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการออกแบบและกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพของศาสตราจารย์บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์ (2551) โดยอ้างอิงจากหนังสือระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งระบุว่า การเก็บข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยควรทำการเก็บข้อมูลจนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว โดยจำนวนขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ไม่ควรมีน้อยกว่า 8 คน และในการจัดการสนทนากลุ่มควรมีจำนวนผู้เข้าร่วมประมาณกลุ่มละ 8-12 คน

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้ คือ ผู้สอนคริสเตียนศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำการศึกษาวิจัย จะต้องเป็นสมาชิกของคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบด้านคริสเตียนศึกษาของคริสตจักร และเป็นผู้ที่ยินยอมและสมัครใจให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย ส่วนผู้เรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำการศึกษาวิจัยนั้น จะต้องเป็นสมาชิกของคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ต้องมีอายุระหว่าง 6-12 ปี เป็นผู้ที่ยินยอมและสมัครใจให้ความร่วมมือในการวิจัย และได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองให้เข้าร่วมการวิจัยตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร
2. ค้นพบแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ในลักษณะการสนทนากลุ่ม การประมวลผลข้อมูลใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการจำแนกตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำพันธกิจด้านคริสเตียนศึกษาของคริสตจักร เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “คริสเตียนศึกษา” รูปแบบของพันธกิจคริสเตียนศึกษา การบริหารจัดการพันธกิจคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร ปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา และแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษา เป็นต้น ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) กล่าวคือนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลมาวิเคราะห์และทำความเข้าใจผ่านแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธา รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะช่วยให้เข้าใจข้อมูลมากขึ้น และช่วยในการนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัยมีสองประเภทคือแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแยกเฉพาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยเครื่องมือดังกล่าวผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ต้องการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมหาวิทยาลัยพายัพ

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้เพื่อศึกษา แบ่งออกเป็นสองส่วน ใหญ่ ส่วนแรก คือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อย่อย 5 หัวข้อ ดังต่อไปนี้ คือ 1) แนวคิดและรูปแบบการเรียนการสอนพระวจนะของพระเจ้าในพระคริสตธรรม คัมภีร์ 2) ความสำคัญของพันธกิจคริสเตียนศึกษาบนรากฐานของพระคริสตธรรมคัมภีร์ 3) ทฤษฎี การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคริสเตียนศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพฤติกรรมนิยม กลุ่มปัญญานิยม และ กลุ่มมนุษยนิยม (Yount, 2001, pp.101-109) 4) ทฤษฎีพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธา ซึ่งคิดค้นโดยนักจิตวิทยาที่ชื่อเจมส์ เฟาเลอร์ (Fowler, 1999) และ 5) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เบลเลนชาร์และแบนด์ท์, 2556) และส่วน ที่สอง คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคริสเตียนศึกษาซึ่งแสดงผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นว่าพันธกิจ คริสเตียนศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของคริสเตียนและส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อการ เจริญเติบโตของคริสตจักร งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยอื่น เนื่องจากผู้เขียนต้องการเน้นการ ศึกษาและสำรวจว่า คริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดคริสตจักรภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยเฉพาะคริสตจักรในเขตอภิบาลที่ 7 ประสบปัญหาและความท้าทายใดบ้างในการทำพันธกิจ คริสเตียนศึกษา รวมถึงมีวิธีการและกระบวนการอย่างไรในการตอบสนองต่อปัญหาและความ ท้าทายนั้น เพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสม สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในวัย 6-12 ปี ต่อไป

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาได้ค้นพบว่าประเด็นสำคัญที่กำลังเป็นปัญหาสำหรับการทำพันธกิจคริสเตียน ศึกษาในคริสตจักรนั้นล้วนแต่เกี่ยวข้องกับผู้สอนและการบริหารจัดการพันธกิจ คริสเตียนศึกษาอัน ได้แก่ ความจำกัดและการขาดแคลนครูคริสเตียนศึกษา การขาดคณะทำงานหรือคณะกรรมการ คริสเตียนศึกษา และการที่ผู้สอนคริสเตียนศึกษาไม่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพอย่าง ต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การเรียนการสอนคริสเตียนศึกษาในคริสตจักรเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร อีกทั้งนำไปสู่อีกประเด็นปัญหาหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้เรียน คือ การที่ผู้เรียนคริสเตียน ศึกษาในคริสตจักรมีจำนวนลดลงและขาดความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน

ข้อค้นพบของงานวิจัยเกี่ยวกับความท้าทายต่อการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาของคริสตจักรท้องถิ่นนั้นพบว่ามีสองประเด็นหลัก ประเด็นแรกคือ ลักษณะของผู้เรียนในยุคปัจจุบันหรือยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้เรียนในยุคก่อนค่อนข้างมาก ส่งผลให้ผู้สอนต้องค้นหาแนวทางการสอนและกระบวนการการถ่ายทอดความรู้แบบใหม่ที่ตอบสนองต่อบริบทและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ความท้าทายประเด็นที่สองคือ การสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษา ผู้วิจัยค้นพบว่า ถึงแม้คริสตจักรจะเห็นถึงความสำคัญของการสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษา แต่กระบวนการการสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษายังเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากต้องใช้เวลาและการทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ ประกอบกับจำนวนผู้ที่สนใจและมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบในด้านการสอนคริสเตียนศึกษายังมีน้อย จึงกล่าวได้ว่า ครูหรือผู้สอนคริสเตียนศึกษา คือตัวแปรหลักหรือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันและขับเคลื่อนแนวทางการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แต่ถึงกระนั้นก็ตาม เนื้อหาการเรียนรู้ได้ขึ้นอยู่กับหรือเกิดจากโดยครูแต่เพียงผู้เดียว เพราะการเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดจากการที่ผู้เรียนร่วมมือกันกับผู้สอน เพื่อนๆ พ่อแม่ผู้ปกครอง คริสตจักร และชุมชน ภายใต้เป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทของผู้สอนคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเปลี่ยนจากผู้ให้ข้อมูลความรู้ (information giver) เป็นผู้อำนวยความสะดวกและทรัพยากรบุคคล (facilitator and resource person) คอยสนับสนุน แนะนำแหล่งข้อมูล และให้คำปรึกษาในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนคริสเตียนศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมุ่งเน้นไปที่การเติบโตในความเชื่อของผู้เรียนแบบองค์รวมหรือครบทุกด้าน ทั้งด้านการกระทำ ด้านความคิดสติปัญญา และด้านจิตใจและอารมณ์ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งสามกลุ่มข้างต้นช่วยให้ผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบพันธกิจคริสเตียนศึกษาได้ตระหนักว่าคริสเตียนศึกษามีได้เกิดขึ้นเฉพาะในชั้นเรียน หรือ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผ่านทางประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับทั้งจากครอบครัว บุคคลใกล้ชิด ชั้นเรียน คริสเตียนศึกษา การมีส่วนร่วมในคริสตจักร ชุมชน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว รวมถึงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนด้วย

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยนำเสนอในรายงาน การศึกษาวิจัยนี้ ประกอบด้วย 5 ข้อ คือ 1) สอนด้วยความรัก 2) ตระหนักเรื่องความพร้อม 3) รวบรวมด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย 4) กระจ่ายการมีส่วนร่วม และ 5) สวมบทบาทโค้ช ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สอนด้วยความรัก

เนื่องจากการสอนคริสเตียนศึกษาเป็นการสอนวิถีชีวิตคริสตชน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดของการ เป็นผู้สอนก็คือคุณลักษณะหรือแบบอย่างชีวิตของบุคคลนั้น ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญเป็นอันดับแรก ของผู้สอนคริสเตียนศึกษาคือต้องเป็นผู้ที่สอนด้วยความรัก เพราะแม้ว่าครูจะมีความรู้เรื่องพระ คัมภีร์มีความสามารถ และวิธีการสอนดีเพียงใดก็ตาม ถ้าปราศจากความรักแล้ว คำสอนของครู จะไม่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนและไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงมาสู่ชีวิตของผู้เรียนเลย ซึ่งการจะ เป็นผู้ที่สอนด้วยความรักได้นั้นจะต้องเริ่มต้นจากการที่ผู้สอนนั้นรักพระเจ้า ปราบปรามที่จะมีความ สัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับพระองค์ในแต่ละวันผ่านทาง การภาวนาอธิษฐาน การศึกษาพระคริสต์ธรรม คัมภีร์ การร่วมชีวิตคริสตจักร และการดำเนินชีวิตตามพระประสงค์ของพระเจ้า ผู้ที่รักพระเจ้าจะ เป็นผู้ที่เปิดใจยอมรับการสอนและการสร้างใหม่จากพระองค์อยู่เสมอ เพราะครูคริสเตียนศึกษารัก พระเจ้านั้นไม่จำเป็นต้องเก่งแต่จะต้องเป็นคริสเตียนที่สัตย์ซื่อ เต็มใจที่จะให้พระเจ้าใช้ และเป็น คนที่รับการสอนได้ เมื่อรักพระเจ้าแล้ว ผู้สอนจะต้องรักผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้สอนมีความรัก ความปรารถนาดี ความใส่ใจ และความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน อีกทั้งปรารถนาที่จะช่วยเหลือ เขาให้เติบโตขึ้นในความเชื่อและมีชีวิตที่ได้รับการพัฒนาแบบองค์รวมตามแบบอย่างของพระเยซู คริสต์ คือ ด้านสติปัญญา ร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ ด้านสังคมและอารมณ์ บนพื้นฐานความเข้าใจ ที่ว่าพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธาควรผสมผสานอยู่ในทุกๆ ด้านของชีวิต ผู้สอนคริสเตียนศึกษา จะต้องทุ่มเทเวลาในการทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคย และสานสัมพันธ์กับผู้เรียนของตนเป็น อย่างดี เพราะผู้เรียนจะสัมผัสได้ถึงความรักของพระเจ้าและมีความเชื่อวางใจในพระองค์ก็ต่อเมื่อ เขาได้สัมผัสถึงความรักและความปรารถนาดีอย่างจริงใจที่ครูมีต่อเขานั่นเอง

นอกเหนือจากการรักพระเจ้าและรักผู้เรียนแล้ว ครูที่สอนด้วยความรักจะต้องเป็นผู้ที่รัก การสอน กล่าวคือ ครูจะต้องให้ความสำคัญกับการสอน ต้องทุ่มเท ให้ความสนใจ มีความ กระตือรือร้น มีความสุขในการสอน และสอนด้วยความสมัครใจ โดยเห็นว่าการสอนเป็นโอกาส อันดีในการสร้างอุดมคติ ทัศนคติ และอุปนิสัยที่สอดคล้องกับความเชื่อศรัทธาแก่ผู้เรียน ครูที่รัก

การสอนจะมีความเชื่อมั่นในการสอนของตนว่ามีพลังสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชีวิตของผู้เรียนได้ และประการสุดท้าย คือ ครูที่สอนด้วยความรักจะต้องเป็นผู้ที่รักการเรียนด้วย ผู้ที่จะเป็นครูที่ดีได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในเส้นทางแห่งการเรียนรู้ด้วย ครูคริสเตียนศึกษาต้องรักทั้งในการเรียนพระวจนะของพระเจ้าและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งหมั่นฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพราะการสอนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ครูคริสเตียนศึกษาที่ดีจึงต้องไม่หยุดในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าครูหยุดเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ต้องหยุดสอนเมื่อนั้น”

“ก่อนสิ่งอื่นใด ครูคริสเตียนศึกษาต้องเป็นผู้ที่รักพระเจ้าและรักการเรียนพระคำของพระเจ้าก่อนแล้วก็ต้องมีใจรักที่จะสอนพระคำของพระเจ้าด้วย และที่ขาดไม่ได้เลย คือ ต้องรักและเมตตาต่อเด็กๆ ให้มากๆ ด้วย เพราะถ้าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กไม่ดี เด็กก็จะไม่สนใจและไม่อยากมาเรียน” (1:67-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 1 ลำดับการสนทนาที่ 67)

2. ภาระหนักเรื่องความพร้อม

กระบวนการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพที่สุดก็ต่อเมื่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีการเตรียมตัวอย่างเพียงพอ ผู้สอนสามารถเตรียมความพร้อมของตนได้โดยการอธิษฐานขอการทรงนำและการช่วยเหลือจากพระเจ้าในการเตรียมการสอน ศึกษาทำความเข้าใจในบทเรียนเป็นอย่างดีมาล่วงหน้า วางแผนการสอน และที่สำคัญคือครูจะต้องเป็นผู้รับการสอนจากบทเรียนนั้นก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อพระเจ้าจะทรงทำงานในตัวของครูก่อน แล้วพระองค์จึงจะทรงทำงานผ่านการสอนและแบบอย่างชีวิตของครูไปสู่ผู้เรียน โดยมีความเชื่อว่าพระเจ้าทรงปรารถนาให้การสอนนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริงโดยมีครูคริสเตียนศึกษาเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญของพระองค์

นอกจากผู้สอนจะต้องเตรียมความพร้อมของตนในการสอนแล้ว จะต้องให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้วย ซึ่งกระบวนการนี้มีได้เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงต้นของชั้นเรียนเท่านั้น แต่ผู้สอนสามารถเตรียมความพร้อมของผู้เรียนได้ตั้งแต่วันที่เขามาเรียน โดยการจุดประกายความสนใจของเขาและสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่เขา นอกจากนี้ การให้การบ้านหรือการมอบหมายงานแก่ผู้เรียนล่วงหน้าเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการบ้านถือเป็นการอุ่นเครื่องทางความคิดแก่ผู้เรียนตั้งแต่วันที่เขามาเรียน นอกจากนั้น การบ้านยังเป็นการวางรากฐานให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับประเด็นที่จะเรียนและเข้าใจว่าหัวข้อและเนื้อหาในพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่เขาจะเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตของเขาอย่างไร อาจทำให้ผู้เรียน

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

เกิดคำถามและความอยากรู้อยากเห็นเพิ่มขึ้น การให้การบ้านยังเป็นพัฒนานิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยิ่งไปกว่านั้น การที่ผู้สอนเริ่มต้นการสอนด้วยอรรถาธิบายไตรและการเล่นอย่างเป็นกันเองกับผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ ตลอดจนการใช้บทเพลง เกม หรือกิจกรรมนันทนาการต่างๆ รวมถึงการจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ถือเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนด้วยเช่นกัน

“เด็กสมัยนี้มักจะติดโทรศัพท์มือถือมากและค่อนข้างมีความตั้งใจสั้น ก่อนที่จะสอน เราต้องเตรียมความพร้อมให้พวกเขา ก่อนต้องดึงความสนใจเขา ก่อน เช่น ต้องถามคำถามในสิ่งที่เขาสนใจหรือสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นว่าเขาคิดอย่างไรในเรื่องนี้ แล้วจากนั้นค่อยโยงมาสู่เรื่องของพระวจนะ เราต้องพยายามหากิจกรรมให้เขาทำ เพื่อเขาจะวางโทรศัพท์ลงและหันมาสนใจในสิ่งที่เราจะสอน หรือบางทีก็ใช้โทรศัพท์นั้นแหละเป็นอุปกรณ์ช่วยเราในการสอน เช่น ให้เด็กหาคำตอบจากการบ้านที่เราให้ หาเพลง อ่านและท่องพระคัมภีร์ หรือเล่นเกมทายคำ” (3:290-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 3 ลำดับการสนทนาที่ 290)

3. รวบรวมด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย

ครูคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรใช้วิธีสอนหลากหลายรูปแบบเพื่อให้การสอนน่าสนใจและเหมาะสมสำหรับผู้เรียนซึ่งล้วนแล้วแต่มีความถนัดในการรับรู้ข้อมูลและแบบแผนการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่แตกต่างกัน เช่น เรียนรู้จากการดูหรือมองเห็น เรียนรู้จากการฟังหรือได้ยิน และเรียนรู้จากการสัมผัสหรือเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น เมื่อตระหนักว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความถนัดในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูคริสเตียนศึกษาจึงควรใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เช่น วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย วิธีสอนโดยใช้การสาธิต วิธีสอนโดยใช้การทดลอง วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง วิธีสอนโดยใช้เกม วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา และวิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนมากขึ้น อันจะเป็นหนทางในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธาของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

“เวลาสอนนี้ กิจกรรมสำคัญมากนะ เราต้องกระตุ้นและหาวิธีการที่จะให้เด็กเรียนและactive ได้เคลื่อนไหว เป็นระยะๆ เด็กบางคนก็ไม่ค่อยพูด บางคนก็ชอบแสดงออกบางคนชอบระบายสีหรืองานศิลปะ เราต้องคอยสังเกตและให้เขาได้ทำกิจกรรมที่เขาถนัดหรือบางทีก็ให้เข้ากลุ่มแล้วทำกิจกรรมเป็นฐาน เพื่อให้เด็กได้ฝึกในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ได้ช่วยเหลือกัน” (4:261-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 4 ลำดับการสนทนาที่ 261)

4. กระบวนการมีส่วนร่วม

ลักษณะการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายที่สุดเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากที่สุด ดังนั้น การเรียนรู้กับการลงมือทำจึงสัมพันธ์กันโดยตรง ยิ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมมากเท่าไร ศักยภาพในการเรียนรู้ของเขาก็จะเพิ่มขึ้นเท่านั้น การสอนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นรวมไปถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผนร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การปรับตัวเข้าหากัน การรับมือกับปัญหาและความขัดแย้ง การร่วมมือกันในการทำงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ของตนและผู้อื่น นอกเหนือจากนี้ ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดหาเหตุผล เปรียบเทียบ และพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ อยู่เสมอด้วยการซักถามหรือให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเขา และควรมีการส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เป็นต้นว่า ส่งเสริมหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีและมีประโยชน์ เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือผู้ที่ขัดสน กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงกิจกรรมที่มีความงามทางสุนทรียภาพ เช่น การวาดภาพ การแต่งเพลง การเขียนคำขวัญ การแสดงท่าทางประกอบเป็นต้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรวมถึงการที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น มีการรับฟังและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ตลอดจนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานกับผู้สอน ทั้งนี้ผู้สอนควรใช้วิธีจูงใจต่างๆ เช่น การชมเชย การให้รางวัล การให้คะแนน เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากยิ่งขึ้น โดยผู้สอนต้องมีการวัดผลการเรียนการสอนอยู่ทุกระยะในขณะทำการสอน เช่น การสังเกตความสนใจ ความเข้าใจ และการตอบสนองของผู้เรียน เป็นต้น

“ยุคปัจจุบันมีสื่อมากมายที่เอามาปรับใช้ได้ มีทั้งภาพเคลื่อนไหว วีดีโอ ยูทูบ และเกมต่างๆ ให้เด็กได้เล่นร่วมกัน เด็กสมัยนี้นั่งอยู่เฉย ๆ ไม่ได้นานหรอก เวลาสอนเราต้องให้เขามีส่วนร่วมกับเรา เช่น ให้ตอบคำถาม ช่วยกันเล่าเรื่อง เล่นเกม แสดงละคร หรือทำกิจกรรมกลุ่ม หรือจัดให้เด็กออกไปทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วยกัน เราต้องคอยดูพวกเขา คอยให้กำลังใจเขาตลอด ให้เด็กทุกคนรู้สึกว่าเขาสนใจเขาและเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม” (2:107- หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 2 ลำดับการสนทนาที่ 107)

5. สวมบทบาทโค้ช

โลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องการผู้สอนที่มีคุณสมบัติมากกว่าการเป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แต่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองให้ได้เต็มศักยภาพ อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ผู้สอนจะต้องสวมบทบาทโค้ช เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ คอยติดตามและคอยแนะนำแนวทางในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองแก่ผู้เรียน ช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ รวมทั้งผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่ร่วมเรียนรู้และร่วมศึกษาไปกับผู้เรียนด้วย

หากครูคริสเตียนศึกษาปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคริสเตียนอย่างลึกซึ้งและยั่งยืน ครูจะต้องเชื่อในศักยภาพของผู้เรียน สร้างวินัยเชิงบวกแก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด สามารถสานต่อกระบวนการเรียนรู้ให้ดำเนินไปตลอดชีวิตของเขา และเสริมให้ผู้เรียนให้รู้จักกำหนดเป้าหมายชีวิตของตน เกิดความมุ่งมั่นมานะพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรค สามารถเลือกและตัดสินใจที่จะทำสิ่งต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

ประเด็นสำคัญที่สุดที่ครูคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 พึงตระหนักคือ แม้เทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วสักเพียงใดก็ตาม ไม่มีเทคโนโลยีใดที่สามารถบ่มเพาะและหล่อเลี้ยงเมล็ดพันธุ์แห่งความเชื่อศรัทธา จิตสำนึกอันดีงาม และคุณธรรม อันเป็นแก่นแห่งการดำเนินชีวิตในหัวใจของผู้เรียนได้ ซึ่งนี่คือหน้าที่หลักของครูคริสเตียนศึกษา การเป็นโค้ชที่ดีจะช่วยให้ครูคริสเตียนศึกษาเป็นผู้ถ่ายทอดความรักของพระเจ้าไปสู่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจนผ่านคำสอน ความเห็นอกเห็นใจ และแบบอย่างชีวิตครูคริสเตียนศึกษาจะต้องเป็นเพื่อนร่วมเดินทางไปกับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตบนเส้นทางแห่งความเชื่อ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเดินทางไปพบความหมายและคำตอบของชีวิตด้วยตัวเขาเอง โดยครูอาจจะใช้คำถามที่ชวนให้คิดและการรับฟังอย่างใส่ใจเป็นตัวช่วยให้

ผู้เรียนได้รู้จักพระเจ้ามากขึ้น เข้าใจคำสอนในพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ชัดเจนยิ่งขึ้น เด็บโตขึ้นในความเชื่อ และตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตตามน้ำพระทัยของพระเจ้า เพราะหัวใจสำคัญของการเป็นโค้ชไม่ใช่การบอกให้ทำ แต่คือการตั้งคำถาม การรับฟังด้วยความใส่ใจ และการเป็นแบบอย่าง

“คริสเตียนศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตนะ ดังนั้นเวลาที่เราสอน เราต้องวัดผลไปที่อุปนิสัยและชีวิตจริงของเขา เราต้องสังเกตพฤติกรรมของเขาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วย ดังนั้น เราจะต้องคอยช่วยเหลือ รับฟังเขา เดินเคียงข้างไปกับเขา และอย่าลืมว่าตัวเราเองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย” (3:290-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 3 ลำดับการสนทนาที่ 290)

“เมื่อเราสอน เราก็มุ่งหวังให้เด็กเด็บโตในความเชื่อ อยู่ในทางของพระเจ้า ถ้าจะประเมินว่าสิ่งที่เราสอนเขาไปแต่ละอาทิตย์นั้นได้ผลหรือไม่ เราคงต้องใช้การสังเกตชีวิตเขา การพัฒนาชีวิตแห่งความเชื่อเนี่ยมันต้องใช้เวลานานะ เราต้องคอยติดตาม คอยแนะนำและให้กำลังใจเขา อดทนกับเขา จะด่วนตัดสินเด็กเลยไม่ได้” (4:269-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 4 ลำดับการสนทนาที่ 269)

ครูคริสเตียนศึกษาที่การสอนมีพลัง สัมผัสหัวใจ และสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้เรียนได้ คือ ครูคริสเตียนศึกษาที่เข้าไปมีส่วนในชีวิตของผู้เรียนทั้งในและนอกชั้นเรียนอย่างแท้จริง ยอมเปิดใจแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตของตนที่ได้รับการสอนและการเปลี่ยนแปลงจากพระเจ้าแก่ผู้เรียน อีกทั้งร่วมเดินทางเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้เรียนบนเส้นทางแห่งความเชื่อ เพราะการสอนคริสเตียนศึกษามีใช่การถ่ายทอดความรู้จากสมองของครูยังสมองของผู้เรียน หากแต่เป็นการสื่อจากใจของครูไปสู่ใจของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ผู้หนึ่งซึ่งได้รับการเปลี่ยนแปลงโดยพระคุณและความรักของพระเจ้า ได้เข้าไปมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของอีกคนหนึ่งโดยพระคุณและความรักของพระเจ้าเช่นกัน

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- คลาร์ค, โรเบิร์ต. อี., บรูบาเคอร์, โจแอน., และ ชัค, รอย. ปี. (บ.ก.). (2000). **Childhood Education in the Church** [การให้การศึกษาแก่เด็กในคริสตจักร (1)] ศูนย์ทีรินนัส.
- คลาร์ค, โรเบิร์ต. อี., บรูบาเคอร์, โจแอน., และ ชัค, รอย. ปี. (บ.ก.). (2001). **Childhood Education in the Church** [การให้การศึกษาแก่เด็กในคริสตจักร (2)] ศูนย์ทีรินนัส.
- แบลเลนชาร์, เจมส์., และ แบรนต์, รอนัน. (บ.ก.). (2556). **21st Century Skills: Rethinking How Students Learn** [ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21] (พิมพ์ครั้งที่ 2). openworlds.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2560). **ทักษะ 7C ของครู 4.0.** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรซ์, เจ. เอ็ม. (2557). **Jesus The Teacher** [สอนอย่างพระเยซู] (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศูนย์ทีรินนัส.
- วิเชียร ไชยบัง. (2558). **วุฒิภาวะของความเป็นครู** (พิมพ์ครั้งที่ 5). เรียนนอกกะลา.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). **แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** ธรรมรักษการพิมพ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 9). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แอมโบรส, ซูซาน เอ. (2556). **How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching** [การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21: 7 หลักการสร้างนักเรียนแห่งอนาคตใหม่] (วันวิสาข์ เคน, ผู้แปล). โอเพ่นเวิลด์ พับลิชชิง เฮาส์.
- เอ็นดริคส์, ฮาเวิร์ด. จี. (2009). **Teaching to Change Lives** [การสอนที่มีอานุภาพเปลี่ยนชีวิต] (พิมพ์ครั้งที่ 4). กนกบรรณสาร.
- Anthony, M. J. (Ed.). (2001). **Introducing Christian Education: Foundations for the Twenty-First Century.** Baker Academic.
- Carlson, G. C. (2006). **Rock Solid Teacher: Discovering the Joy of Teaching Like Jesus.** Gospel Light.

- Estep Jr., James R., Anthony, M. J., & Allison, G. R. (Eds.). (2008). **A Theology for Christian Education**. B & H Publishing Group.
- Fowler, J. (1999). **Becoming Adult, Becoming Christian: Adult Development and Christian Faith**. John Wiley & Sons Inc.
- Groome, T. H. (1999). **Christian Religious Education: Sharing Our Story and Vision**. Jossey-Bass.
- Tye, K. B. (2000). **Basics of Christian Education**. Chalice Press.
- Yount, Willian “Rick.” (2001). **Learning Theory for Christian Teacher**. in Michael J. Anthony. (ed.), *Introducing Christian Education: Foundations for the Twenty-first Century*. Baker Academic.